

Ticârette ortaklık

Abdullah Osmanođlu: “Bir iş yerine yüzde beş hissedar olmak istiyorum. İşi onlar yürütecek. Ortaklıkta sorumluluklarımız ve ortaklığın faziletleri nelerdir?”

TİCARETİN FAZİLETLERİ

Öncelikle ifade edelim ki, ortaklıkta bereket vardır. Peygamber Efendimiz (asm): “Üç şeyde bereket vardır: Ticaret yapmak, ortaklık yapmak ve evde yemek için buğdayı arpaya katmak”¹ buyuruyor.

Ticarette takvanın, yani dürüstlüğü yaşamının, güven vermenin ve doğru olmanın faziletleri ise neredeyse başka amel ile ulaşamayacak derecededir. Peygamber Efendimiz (asm) buyuruyor ki: “Doğru, dürüst ve emin ticaretçi, kıyamet gününde peygamberlerle, sıddıklarla ve şehitlerle beraberdir.”²

Keza ticarete müşteriye kolaylık sağlamak ve darda olanı gözetmek çok faziletlidir. Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Eski ümmetlerden biri kıyamet gününde hesaba çekildi. Amel defterinde hayır namına bir şey bulunamadı. Ancak bir tek şeyine rastlandı: O kişi servet ve mal sahibi idi. Halkla görüşür ve adamlarına ‘eli darda olanı atlayın!’ derdi. Bunun üzerine Allah: ‘Bu ikramı yapmaya biz ondan daha lâaykız! Onun günahlarını atlayın!’ buyurdu ve adamı affetti.”³

MUDAREBE ORTAKLIđI

Ticarette kuracağınız ortaklık; sizin belirli bir yüzdelik hisseniz ile ortaklarınızın emeğini ve sermayesini bir araya getiren ve kârda ve zararda ortaklıkla sonuçlanan mudarebe ortaklığıdır. Buna sermaye-emek ortaklığı demek de mümkündür.

Köylerimizde çiftçiler arasında bu ortaklık türü meşrû ve yaygın bir biçimde uygulanmaktadır. Bir taraf tarlayı ve tohumu karşılamakta; diğer taraf emeği ve işçiliği üstlenmekte; böylece ortaklık kurulmakta ve sonunda ürün yarı yarıya paylaşılmaktadır.

DİKKAT EDİLECEK BAŞLICA ŞARTLAR ŞUNLARDIR:

1- Ortakların her biri rüşt ve ehliyet sahibi olmalıdır.

2- Sermaye belirli şartları içeren yazılı bir akit/anlaşma yapılarak çalıştıracak kimselere teslim edilmelidir.

Abdullah bin Abbas (ra) anlatıyor: “Babam Abbas, çalıştırılmak üzere mal verdiğinde, çalıştıran kişiye şunları şart koşuyordu: ‘Bu mal ile deniz yolculuğuna çıkmayacaksın. Sel tehlikesi olan bir vadiye inmeyeceksin. Hastalıklı hiçbir hayvanı satın almayacaksın. Eğer bu şartlara riayet etmezsen, doğacak zararı ödersin.’ Abbas’ın (ra) böyle şartlar koşması Peygamber Efendimiz’in (asm) kulağına gitmişti. Hazret-i Peygamber (asm) bu şartları geçerli kabul etti.⁴

3- Bu anlaşma mümkünse noter veya en azından şahitler huzurunda yapılmalıdır.

4- İşletici, malı kendi uhdesine “emanet” almış demektir. Eğer, kendi hatası veya tedbirsizliği neticesinde malı telef ederse, mal sahibine anaparayı ödemekle yükümlü olur.

5- Eğer mal işleticinin hatası olmaksızın, işin gereği veya başka bir harici sebeple telef olursa, bu zarar ortak olur. Yani bu zarara mal ve sermaye sahipleri ortaktır.

6- Ortaklık veya şirket feshedildiğinde, sermayedarlar ortak olduğu aynı oranda sermayeden hissesini alırlar. Meselâ şirketin yüzde beşine ortak olan, fesih esnasında şirketin mal varlığının yüzde beşini alır.

7- Bu usûl, borç vermeye benzese de borç vermek gibi değildir. Çünkü borç veren kişi, risk almadığı gibi kâr da almamaktadır. Yani parayı çalıştıranın zarar riskine ortak olmadığı gibi, kârına da ortak olmamaktadır. Ortaklık yoluyla para veren kişi ise, zarar riski almakta, kâr da almaktadır. Finans Kurumları bu sistemle çalışıyorlar.

KÂR PAYLAŞIMI NASIL OLACAK?

8- Siz verdiğiniz para oranında şirkete ortak olursunuz. Meselâ şirketin yüz bin lira sermayesi olduğunu kabul edelim. Siz beş bin lira verdiğinizde, bu para şirketin sermayesinin yüzde beşini teşkil eder. Yani siz yüzde beşe ortaksınız. Bir yıl sonra kâr paylaşımı günü geldiğinde sizin alacağınız kâr, genel kârın yüzde iki buçuğu olacaktır. Diğer iki buçuk, sizin paranızı çalıştıran ortaklarındır. Bir başka ifadeyle, dükkânın kazancının her yıl yüzde iki buçuğu sizin kâr payınız, yüzde doksan yedi buçuğu da diğer ortaklarınızın kâr payı olacaktır.

9- İş tamamen ortaklarınız yürütüyor. Bütün masrafları ortaklarınız karşılıyor. Sizden ne işçilik, ne emek, ne kira, ne de başka bir gider (paranız oranında da olsa) kesmiyorlar. Sadece bütün giderler karşılığında onların hakkı, sizin hissene düşen

kârdan yüzde elli almalarıdır.

10- İşlemlerinizi helâlleşerek yapmanız, faziletin ve bereketin devamı için önemlidir.

11- Allah'tan bereketli kazançlar dilerim.

Dipnotlar:

1- İbn-i Mâce, 2289.

2- Tirmizî, Büyû, 4/1225.

3- Tirmizi, Büyü, 1323.

4- Beyhakî, 4/111.